

НОВИЙ БИЛ ПРО ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ ПРИЙНЯТИЙ В НИЖЧІЙ ПАЛАТІ

Вашингтон, 2. червня. — Голосуванням на око прийняла палата репрезентантів законопроект для поширення іміграції з європейської скитальничий до Злучених Держав. Бил підіє ще до сенату для вирішення. Нижча палата прийняла проєкт, ухвалений правничою комісією з однією важливою зміною, щоб кожен новий імігрант складав присягу, що він ніколи перед тим не належав до комуністичної організації. Цю клязую ухвалено несподівано після того, як конгресмен Ед. Косет з Тексас подав аргумент, що яких 500,000 емігрантів в Європі, які прийшли туди з-під совєтського режиму після 22 грудня 1945, були вислані комуністами для підтримки роботи і для шпигунства. Конгресмен Джеймс С. Дейвис поставив негайно поправку, щоб нові імігранти складали некомуністичну присягу і на цю поправку згодився автор: теперішнього билу, конгресмен Емануел Селер. І прийнято подавляючою більшістю голосів.

Засадничі точки нового законопроекту такі: Має бути допущених разом 339,000 нових імігрантів зі скитальничий до 1 червня 1951 р. Скитальничий визначається тим, який опинився на еміграції до 1 січня 1949 р. Коли хто приїхав уже до Америки після тої дати, але перед 30 квітня 1949 р. має право внести прохання впровадити двох років, щоб йому признати право постійного побуту в Америці. Зноситься всякі обмеження щодо кращого походження і релігії, але першештво мають даліше фермерські робітники. Польські воляки, які перебувають тепер в Англії, в числі 18,000, мають право приїхати як імігранти. Поза кривою буде допущених 5,000 сиріт, замість дотеперішнього числа 3,000. Утікачі з Шанхаю, в числі 4,000, вважаються за скитальничий. Половина німців, які були імігрантами з ненімецьких країн, мають право вступу до Америки. Половина з допущених імігрантів буде зареєстрована на правильну квоту країн, які мали встановлену квоту для імігрантів перед війною. Кожен імігрант мусить мати задоволення мешкання і праці, як це було дотепер, а уряд має прийти з допомогою, у такій спосіб, що комітети які займаються переселенням, будуть могли дістати позичку з Ріконструкшен Файненс Корпорейшен у висоті 5,000,000 доларів на свою працю.

ПОНАД 300 МІЛЬЙОНІВ НА ПРОБУ КЕРІВНИХ СТРІЛЕН.

Сенатська комісія збройних сил ухвалила внаслідкувати \$311,000,000 на побудування засобів для випробування суперсонічних і керівних стрілен. Законопроект у цій справі дістав першештво перед усіма іншими билами про озброєння. У найближчому році буде виданих \$54,000,000 на центральну для великого інженерського проєкту, в якому буде працювати 6,000 людей. Крім того буде побудованих шість вітрових тунелів. Секретар оборони виявив, що вже є готові моделі керівних стрілен зі швидкістю 6,000 миль на годину.

УХВАЛЕНО ЗАКОН ПРО СХОВ ЗБИЖЖА.

Вашингтон. — Після довгого застою в переговорах між обома палатами над законопроектом про схов надлишків збіжжя, ухвалено бил на підставі компромісу й передано президентові до підпису. Закон дає право Корпорації Кредитів для Товарів подбати за схов для надпродукції зі збіжжя, головною збіжжя на те, щоб дати фермерам спроможність його продати по відповідній ціні, а з другого боку дістати кредити з уряду на даліші завіси. Новий закон прийде в допомогу фермерам з південного заходу, де нагромадилися великі припаси збіжжя. Морська комісія згодилася відступити кораблі "Либерті" на схов. Сховом буде управляти рада, складена з шости людей.

ПРЕЗИДЕНТ ВВАЖАЄ ЗАСОБИ ДЛЯ ОЗБРОЄННЯ ЄВРОПИ ЗА ПРИМУСОВІ

Вашингтон, 2 червня. — Ні президент Труман, ні департамент стейту не погребали надій на ухвалення теперішнього сесією конгресу засобів для озброєння Європи. Бил для внаслідкування півтора бильйона доларів на цю справу є злучений з відновленням допомоги для Греції й Туреччини і з одобренням Атлантийського Пакту. Бил у цих справах уже начеркнений, однак його не пропонується конгресові, доки президент Труман не дасть знати, що вже наспів час. Перед ухваленням билу для озброєння має ще бути ухвалений робітничий закон, а сенат мусить ратифікувати Атлантийський Пакт. Фонди для Греції й Туреччини вистачать тільки до 1 жовтня, й тому нові фонди мусять бути ухвалені, заки конгрес розідеється на вакації. При цій нагоді конгрес мусить теж вирішити засоби для озброєння Європи, бо вони містяться в тому самому законопроекті.

ЕСПАНИЯ НЕ ДІСТАНЕ ПОЗИЧКИ, ЗАЯВЛЯЄ ТРУМАН

Підчас пресової конференції президент Труман заявив, що він не згодиться на уділення позики Еспанії з Експортно-Імпортного Банку, як цього наділяється деякі кола. Невдоволення з Еспанії Андрес Морено, представник генерала Франка, пові агітацію серед законодавців, що Еспанія схильна закупити в Америці 300,000 балів бавовни й мільйон тон пшениці, коли Еспансько-Американський Банк дістане позичку у висоті 54-90 мільйонів доларів. Заява Трумана вбиває такі надії. Укладання політики відносно Еспанії лежить в руках трьох членів делегації до Об'єднаних Держав, а це: пані Франклін Д. Рузвельт, Джана Фостера Доллеса й Бенджаміна Когена.

АМЕРИКА ВИЗНАЄ НОВУ ДЕРЖАВУ КІРЕНАЙКИ

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав одобрив новостворену державу Кіренайки й визнав законним уряд Еміра Сенуссі в Бенгазі. Кажуть, що визнання є несподіванкою для Італії тому, що досі тільки Англія форсувала не з аляжності цієї країни. Причиною такого кроку є страх перед негодуюванням арабського світу. Араби грожли ворожими діями, коли б Кіренайка була признана Італії як колонія. Це стратегічна околиця, яка обіймає частину Лівії й сусідє з Єгиптом на сході, а з Триполітанією на заході.

СВІТОВИЙ ДОГОВІР ПРО ПШЕНИЦЮ В СЕНАТІ

Сенатська комісія закордонних справ одобрива односторонньо Міжнародний Пшеничний Договір і передала його повному сенатові до ратифікації. Договір був складений в березні й підписаний 42 країнами. Він має на меті задовольнити всім країнам світу постійне постачання пшениці для їхніх потреб за справедливую ціну. Бил мусить бути ратифікований перед розпуском конгресу на вакації. Секретар рільництва Чарлс А. Бренан домагається ратифікації, щоб допомогти американським фермерам продати закордон надлишки збіжжя на рік 1949-50.

УКРАЇНЕЦЬ ПЕРЕПЛИВ ОРИНОКО.

Агентство Юнайтед Пресс повідомляє з Каракаса, Венесуєла, що український Дмитро Марія в дві 2-го червня перепливав річку Ориноко, другу по величині в Південній Америці. Це перший раз в історії попласти пливачів "взяти" річку в тому місці, де її ширина вносить 5 миль. Ориноко, крім того, визначається своєю бурхливістю. Дмитро Марія походить з під-совєтської України. Перепливати Ориноко забрало йому одну годину і 55 минут часу.

ПРАКТИКА З УКРАЇНИ В БОРОТБІ ПРОТИ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага, 3 червня. В теперішній стадії своєї боротьби проти Католицької Церкви в Чехословаччині, більшовики почали в великих кількостях використовувати свою практику з боротьби проти тої ж церкви в Західній Україні. Це виходить з різниці з дисципліни одного суспендованого католицького священника, Йозефа Лукаковіча, проти празького архієпископа Йозефа Берана. Архієпископ, як відомо, загрозив суспендою всім священникам і екскомунікацією всім вірним, які активно піддержуватимуть комуністичний уряд в його боротьбі проти церкви. Суспендований вже раніше за участь у виборах Лукаковіч звернувся тепер на сторінках урядової комуністичної преси до всього духовенства, закликаючи його до непослуху архієпископові та до піддержки уряду і режиму. В своєму зверненні Лукаковіч погрожує і твердить, що теперішнього розвитку в тій країні вже нікому не завернути та що майбутність зметє з дороги усіх тих, хто цьому противиться. Рівночасно в пресі почалася інтензивна акція та заклик священства до відступництва, використовуючи до цього осторожно вже й одного єпископа. Ціла акція дуже нагадує історію з вбитим єпископом Гавріилом Костельником в Західній Україні.

ЗНОВУ ЗАВОРУШЕННЯ В ТРИЄСТІ

Трієст, 3 червня. Вчора тут відбувалося комуністичне віде, що мало на меті маніфестацію в користь Комуністичного Інформаційного Бюро. Около 30,000 противників комунізму виступили проти цієї маніфестації і з того вив'язалася бійка, в якій було поранених 20 осіб.

ТУРЕЦЬКИЙ ПИСЛАНЕЦЬ ВБИТИЙ В СОВЕТАХ

Анкара, Туреччина, 3 червня. Турецьке міністерство закордонних справ повідомило про загадочну смерть від куль турецького дипломатичного кур'єра, що був в дорозі з Москви до Анкари. Советський уряд повідомив, що писланець застрілювався сам в своєму переділлі в потягу. Турецький уряд домагається подрібного в'яснення факту.

З.Д.А. І КАНАДА ПОЧАЛИ СПІЛЬНУ ПРАЦЮ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашингтон. — Злучені Держави й Канада почали вже виробляти спільні плани для промислової мобілізації на випадок війни.

ТАЄМНІ НАРАДИ В СПРАВІ БЕРЛІНА

Париж, 3. червня. — На пропозицію державного секретаря Діна Ачесона, Рада Міністрів закордонних справ чотирьох великодержав рішила вчора відбутися таємне засідання для обговорення американського плану щодо відновлення обмеженої чотиродержавної контролю колишньої столиці Райху, скасування вільного голосування під наглядом окупаційних властей і вибору одного міського управління та встановлення відповідного окупаційного статусу. Американський секретар стейту вніс свої пропозиції після нарад з міністрами Британії й Франції. Згідно з американським планом, в цілому Берліна мали б відбутися під чотири-державною контролею альні вибори до тимчасового міського управління, яке діяло б під обмеженою контролею окупаційних властей та на підставі конституції з 1946 року, приготувавши постійну конституцію для міста. Американський план передбачає в дальшому обмеження чотири-державної контролю щодо міського законодавства та міських урядників. Ачесон висловив думку, що всі ці пропозиції можна б спільно обговорити на такому засіданні і на це погодилися інші міністри. В західних колах висловлюється поважні сумніви, чи Совети погодяться на вільні вибори в їхньому секторі та на обмеження права вета, що вони вже раніше дали недвозначно до розуміння.

СТРАШНА ТРАГЕДИЯ СКИТАЛЬНОЇ РОДИНИ В КАНАДІ

В Тернополі, в провінції Саскачеван в Канаді, трапилася страшна трагедія одної української скитальної родини, яка надійшов український Теодор Адамович, фермер в тій місцевості, справившись зі скитальцями України Балацького з жінкою. Балацькому не дуже подобалося життя в Канаді і він часто нарікав. Адамович кинув собі за це з Балацького, доводячи його до великої злості, тим більше, що Балацький був дуже нервовий і перетурований. Жінка Балацького погоджувалася з думками про Канаду з Адамовичем і це дало Балацькому причину підозрівати її в підкулі зради з нежонатим Адамовичем, хоча на це не було жадних доказів. В приступі шалу ревності Балацький зарубав сокирою Адамовича, свою жінку і свого 6-літнього сина, а себе так поранив, що незабаром помер в лікарні.

ВІНСТОН ЧОРЧІЛ І 17 ПОСЛІВ ІМЕНОВАНИ ДО РАДИ ЄВРОПИ.

Лондон, 3. червня. — Британський прем'єр Атлі повідомив, що Вінстон Чорчил та 17 інших членів парламенту були іменовані британськими офіційними представниками до створеної недавно Ради Європи. Між іменованими представниками є члени всіх заступлених в парламенті партій.

БРИТАНІЯ ТУРБУЄТЬСЯ ОБОРОНОЮ ГОНГ КОНГУ

Лондон, 3. червня. — Британський міністер оборони, А. В. Александер, вийшов вчора військовим літаком в дво-тижневі відвідини на Близький і Далекій Схід. Цілія подорожі міністра офіційно не подається, але в поінформованих колах вважають, що її головною метою є перевірити оборонні споруди в Гонг Конг.

ТАЄМНІ НАРАДИ В СПРАВІ БЕРЛІНА

Париж, 3. червня. — На пропозицію державного секретаря Діна Ачесона, Рада Міністрів закордонних справ чотирьох великодержав рішила вчора відбутися таємне засідання для обговорення американського плану щодо відновлення обмеженої чотиродержавної контролю колишньої столиці Райху, скасування вільного голосування під наглядом окупаційних властей і вибору одного міського управління та встановлення відповідного окупаційного статусу. Американський секретар стейту вніс свої пропозиції після нарад з міністрами Британії й Франції. Згідно з американським планом, в цілому Берліна мали б відбутися під чотири-державною контролею альні вибори до тимчасового міського управління, яке діяло б під обмеженою контролею окупаційних властей та на підставі конституції з 1946 року, приготувавши постійну конституцію для міста. Американський план передбачає в дальшому обмеження чотири-державної контролю щодо міського законодавства та міських урядників. Ачесон висловив думку, що всі ці пропозиції можна б спільно обговорити на такому засіданні і на це погодилися інші міністри. В західних колах висловлюється поважні сумніви, чи Совети погодяться на вільні вибори в їхньому секторі та на обмеження права вета, що вони вже раніше дали недвозначно до розуміння.

ГОСПОДАРСЬКІ ТРУДНОЩІ НА СХОДІ ПРИЧИНОЮ СОВЕТСЬКОГО "УГОДОВСТВА"

Бєлград, 3. червня. — Югославська преса надрукувала цілий ряд інтересних повідомлень про постійно зростаючі господарські труднощі в Советі та в країнах советських сателітів, зокрема в Болгарії й Албанії. Тоді як свої власні труднощі советська влада вже вміє полагоджувати про допомозі концентраційних таборів і масових чисток голодних "ворогів народу", справа дещо трудніша в сателітських країнах, що до такого "добробуту" ще не цілком привикли. Ці господарські труднощі мали б бути однією з головних причин підозрілого советського "угодовства" до Заходу в останні часи.

ПРОБА КАПІТАЛІЗМУ В ІТАЛІЇ

Рим, 3. червня. — Місцеві і закордонні спеціалісти зростаючі господарські труднощі в Італії, вважаючи його за рішальну пробу модерного капіталізму. Діло в тому, що при допомозі плану Маршала в Італії пощастило не тільки зупинити, але й повести успішну боротьбу проти зростаючого комунізму і черговим завданням є створити і закріпити в країні такий економічний лад, щоб під кожним оглядом був справедливий для всіх прошарків населення та забезпечив йому відповідний рівень життя. Стерджується, що під цим оглядом залишається ще багато дечого зробити, хоча прогрес вже помітний.

Б. АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЯК "ЗАЛЮБИВСЯ В НІМЕЧЧИНІ" І ХОЧЕ БУТИ НІМЦЕМ.

Франкфурт, 3-го червня. — Бувший воляк Американської Армії, Деніел МекКарті з Лонг Айленд, зголосив свою резігнацію з американського громадянства і хоче стати "німцем", кажучи, що "залюбився в Німеччині". На запити кореспондентів МекКарті вивиняв, що в це не вмішана жадна діляна, тільки йому подобалася Німеччина, німці та німецький спосіб життя. Після закінчення військової служби МекКарті дістався в американську зону Німеччини нелегально і в тій справі його переслуховано.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ В АНГЛІЇ

Лондон, 3. червня. — В британському парламенті внесено законопроект для підготовки цивільної оборони в мирних часах на випадок війни. Уже в жовтні мала б початися її організація, що буде базуватися на добровільній службі та не буде обмежена ані віком ані часом.

АЙСЛЕР В БЕРЛІНІ

Берлін, 3. червня. — Гергард Айслер, відомий п'ятиколонний комуністичний діяч, що недавно втік з Америки, приїхав вчора до Берліна і просто пішов до головної квартири комуністичної партії.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Успіхи наполегливої праці

Три тисячі осіб минулої неділі з одушевленим приглядом слухали і митували прекрасну імпрезу, що її під назвою "Гомін України" влаштувала американсько-українська молоді митрополітальна округа Нью Йорк і Нью Джерсі, для вшанування 300-річчя тріумфального в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького до визволеного ним Києва. Навіть найбільші песимісти і мальоніканти признають, що це була під кожним оглядом небуденна імпреза, як щодо своєї програми, так і її виконання. Але напевно, чи крім безпосередніх організаторів і виконавців цієї імпрези є багато таких осіб, які цілком здавали б собі справу з того, скільки жертвенного

труду, часу і старань та коштів вложено в підготовку цієї імпрези. Її бо недільний успіх аж ніяк не впає організаторам — як кажуть — з неба, але був логічним наслідком мольних зусиль. Власне це хочеться насамперед підкреслити, бо це насамперед править за головну передумову успіху не тільки в тій, але й кожній іншій галузі суспільно-громадського життя.

Свої весняні музично-танцювальні фестивалі Митрополітальний Комітет американсько-української молоді започаткував в теперішній формі перед трьома роками. Перший фестиваль відбувся в 1947 році в невеликій залі Вашингтон Ірвінг Гайскул, з участю около 30 осіб на сцені та около 400 на залі. Другий фестиваль минулого року вже відбувся в більшій залі Скул оф Фешен Дізайн, з участю около 60 осіб на сцені та приблизно 700 на залі. Цьогорічний Фестиваль вже відбувся в найбільш репрезентативній концертній залі нашої митрополії, в Карнегі Голл, та з участю около 100 осіб на сцені і приблизно 3,000 на залі. Це справді "карколомний" прогрес, який не має прецеденту в нашому громадському житті, та який дозволяє надалі йти далі висновки.

Першусього треба ствердити, що не всю вина за помітний занепад ширшого зацікавлення нашими громадськими і культурними справами можна звальювати на "Нью Йорк", іншими словами на ньюйорську українську громаду. Приклад "Гомону України" перекожує, що коріння того занепаду лежать радше в організаціях подібних публічних виступів та їх легковажного ставлення до публіки. Народу, громади не обдуриш, а хто намагається це робити, той найчастіше сам виходить дурнем. Теж не завжди можна прикриватися "патріотизмом" та "громадськими обов'язками" і вимагати від громади зацікавлення, жертвенності і зрозуміння до того, до чого самому не ви-

яється належного зрозуміння. Під цим оглядом прямо-таки злочин поповнюють ті, що виходять з чим небудь, що виставляють п'єсу, дають концерт чи влаштують іншу імпрезу тільки на те, щоб "проявитися", щоб відвідувачам "зробити своє" з нагоди одної чи другої річниці, або якнебудь зібрати фонди на хоч би і найкращу ціль. Власне таким легковаженням публіки і такою халтурою багато з наших громад довели до того, що на їхніх імпрезах залі світяться пустою, або що публіка виходить з них з несмаком, огірченням і жалем за втрачений час. Від того починається деградація і в усіх інших проявах громадського життя.

Митрополітальний Комітет в Нью Йорку, а за ним вже і деякі інші організації та комітети по інших місцевостях, роблять під цим оглядом благо-словенний перелом. Хто тепер, після "Гомону України", поважиться "доказувати" і переко-нувати, що, мовляв, "не можна", "немає сил" і т. п.? Бо, власне, "Гомін України" дока-зує і перекожує, що все є і може, якщо приложиться рук та виявиться досить доброї волі. Організатори і виконавці "Гомону України" найкраще знають, що ця імпреза не була вже кінцевим завершенням наших сил і можливостей, хоча вона на багато перевищу-вала все, що доводилося бачити на нашій сцені за останні часи. Вони найкраще здають собі справу, що "рум фор імпрувмент" це й тепер не є вичерпаний і замкнений і вони цілком певно підуть шляхом дотеперішнього прогресу та поліпшення і вдосконалення. Але це повинні взяти собі до серця не всі інші групи і то-варства та постійно працювати для поліпшення та підне-сення на все вищий і вищий рівень наших громадських імпрес. Звичайно, ми свідомі, що до цього не завжди і не в усіх місцевостях є однакові можли-вості, але немає перешкод і труднощів, яких не можна б перемогти наполегливою пра-цею. Сама тільки "добра воля" тут не вистачає, ані проблеми не розв'язує. Жертвенної праці і труднощів, тоді й успіхи будуть. Митрополітальний Ко-мітет нашої молоді дав під цим оглядом найкращий приклад і в цьому його чергова вели-ка заслуга.

ОБОВ'ЯЗОМ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Є, НАЛЕЖАТИ НЕ ТІЛЬКИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, АЛЕ ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТИ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА ЗНАЙОМИХ

I. Німчук, Едмонтон, Алта.

Перед виборами в Канаді

На понеділок 27 червня ц. р. розписані вибори до доміні-ального, себто центрального парламенту Канади в Оттаві. У зв'язку з цими виборами слідке вже значне оживлен-ня серед тутешніх політичних партій, яке буде очевидно ще більше зростати в міру набли-ження дня виборів. Але Кана-да — не Злучені Держави Америки, і зацікавлення вибо-рами ніколи не буде тут так широке і так загальне, як на-приклад у часі кожного вибо-ру президента Америки. Бо хоч величчю свого просто-ру Канада не уступає Злуче-ним Державам, та в порівнан-ні до них вона ще дуже рідко заселена і має величезні тери-торії, що, бодай покищо, на заселення людьми не нада-ються. 13 мільйонів мешканців Канади розкинутих по широ-ких просторах, густо-часто ще зовсім не культивованих — це не 150 мільйонів американ-ців, що живуть у великій мірі в мільйонних містах та вели-ких промислових осередках. Про роль Америки в міжна-родній політиці та в господар-ському житті, про її провід в оборонній акції — боротьбі проти більшовицької загрози для всього світу, говорити не приходиться. Проте й Канада, хоч доміня Англії, починає від довшого часу теж і на тому полі самостійно діяти; її голос на міжнародній арені — щораз частіший і виразніший.

Теперішні вибори в Канаді мають своє значіння вже тому, що не є байдужою справою, яка політична партія здобуде з них більшість і тим самим які люди очолюватимуть новий уряд цієї демократичної дер-жави та якими засадами вони будуть керуватися у своїй державно-політичній і фінан-сово-господарській роботі. Це немаловажне також з тої при-чини, що Канада робить сто-милеві кроки на шляху свого розвитку й поступу на всіх ді-лянках життя, і нема сумніву, що питома її вага зростає ще шораз більше також у світо-вій політиці та в світовому го-сподарстві.

В недалеких виборах насе-лення Канади має вибрати 262 послів проти 245 у попередній каденції. Збільшення числа послів на 17 пояснюється тим, що внаслідок поважного зрос-ту числа населення прибули нові виборчі округи, а також тим, що в оттавському парла-менті відтепер заступлена і но-ва, недавно об'єднана з Кана-дою, тепер 10-та провінція, Нова Фунляндія. Всіх управне-них до голосування канадійців є коло 8 мільйонів; у порів-нянні з попередніми виборами в 1945 р. число виборців зрос-ло приблизно на 1 мільйон.

Що ж до самих виборів, то кандидатів на послів ставить

тут п'ять партій: провідна від 14 літ ліберальна партія (досі 125 послів) — у 261 виборчих округах, друга по силі консер-вативна чи пак прогресивно-консервативна партія (досі 69 послів) — у 255 округах; ССФ (Кооператив Комонвелт Феде-рейшен — соціалістична), що мала досі 32 послів — у круг-ло 200 округів; партія суспіль-ного кредиту (Сошел Кре-дит, досі 14 послів) — у круг-ло 100 округів, і прогресивна партія (комуністи) — в неві-домому покищо числі вибор-чих округ. Поза цими головни-ми партіями виставляють кан-дидатів ще деякі дрібні місцеві групи, а декуди кандидують на власну руку т. зв. незалеж-ні кандидати. Всіх кандидатів зголошено вже досі коло 900, а що зголошувати їх можна до 13 червня, то можна рахувати-ся напевно з якою тисячкою кандидатів.

Наскільки можна зорієнту-ватися, з найкращими вигляда-ми до виборів іде ліберальна партія, що, як урядова партія, має деякі сильні аргументи в ру-ках: це переведене недавно у-рядом обниження податків, з чого користають широкі кола населення, далі зручна закор-донна політика, згідна з наст-роями й бажаннями величез-ної більшості канадійців, то-що. Але настрої мас, як відомо, такі змінливі, що поклада-тися на них уповні ніколи не можна. Так і тут годі заздале-гід передбачити, скільки ви-борців потягне за собою напр-ям прогресивно-консерватив-ної партії; сильна особливість в ба-гатолюдних східних провін-ціях, та які маси робітництва підуть за гаслами соціалістич-ної ССФ. Комуністична партія, що сховалася під невинною ви-ською прогресивної, по всім ознакам, більшого успіху в цих виборах не досягне, як не мала їх і в попередніх.

Кандидати з українського роду.

Які ж українські кандидати виступають у цих виборах та які їх вигляди?

Коли взяти під увагу про-центове відношення українців до числа всього населення Кана-ди, то офіційно є в Канаді 2.66% насправді 3.22% у-країнців. Таким чином теоретично канадійські українці по-винні б мати в центральному парламенті Канади 7—8 своїх послів (у минулій каденції парламенту мали двоє). Але що українське населення скуп-чене тут сильніше тільки в трьох провінціях, Манітобі, Саскачевані й Альберті, та, зро-зуміла річ, не творить якоїсь окремої партії, а входить до існуючих канадійських партій, то на практиці таке число по-слів здобути дуже важко. Правда, найбільше тут зале-

жить таки від нас самих: від ролі й впливу українців у тих партіях залежить, скільки у-країнських кандидатів буде виставлених при цих виборах, а від нашої свідомості і праці, як і від праці са-мих кандидатів, їх вибір. Бо від зголошення кандидата до його вибору ще шлях дале-кий. Тут велику роль може відіграти, попри все інше, також сила і вплив дотичної партії та популярність, зручність і деякі інші прикмети самого кандидата.

Як досі, маємо, оголошених 8 кандидатів українського по-ходження до центрального парламенту в Оттаві: 3 з пар-тії суспільного кредиту, 3 з С. С. Ф., 1 від ліберальної та 1 незалежного (в окрузі Атабаска, Альберта). З партії суспільно-го кредиту кандидують: доте-перішній посол Антін Глинка з округу Вегревид, Альберта, Амвросій Голован з східного Едмонтону (український кан-дидат виступає в цьому місті вперше) і Станіслав Вовк із Саскачевану. Від ССФ кан-дидують: дотеперішній посол Те-одор Заплітний з о. окр. Дав-фин, Манітоба, д-р Карпець та Іван Ганочка, обидва з Саска-чевану. Ліберальна партія ви-ставила досі тільки одного кандидата українського роду, а саме адвоката Івана Дікура, і то в окр. Вегревид, отже про-ти А. Глинка, що заступає цю округу вже в двох каденціях. З консервативної партії нема оголошеного досі (і мабуть не буде) ні одного українського кандидата. Що ж до кандида-тів українців з прогресивної партії, то краще, якби їх зов-сім не було. Бодай не прино-сили б сорому українському імені.

Хто з вислідів вище кан-дидатів українського роду має вигляд бути вибраним, не має судити. Багато залежатиме ще й від загальної виборчої фреквенції та від фреквенції українських виборців зокрема. Вже тепер читаємо, в часопис-ках передбачування, що в цьо-горішніх канадійських вибо-рах не візьме участі від 25 до 35% виборців. Тут сама со-бою напрошується думка: чо-го то в таких обставинах мож-на би доклати, якби так ви-борці українського роду відда-ли у 100% свої голоси на у-країнських кандидатів у всіх тих округах, де вони постав-лені!

Винце ми згадали, що проти нашого заслуженого парламен-тариста посла А. Глинка висту-пає другий українець, канди-дат ліберальної партії адв. І. Дікур. Можна дійсно жаліти, що українці в цій великій, провідній партії Канади мають такі слабкі впливи, що вона виставила тільки одного кан-дидата українського роду. А ще гірше, що вони допусти-ли до виставлення того канди-

(Докінчення на стор. 3-ій).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНІМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

43) Схопившись руками за сво-ю сивіючу кучеряву голову, він жалісним голосом про-довжував:

— Ви розумієте, що я тут ось сиджу і спостерігаю за цей блатний шальман і дума-ю собі, що заки мене дове-зуть до якогось табір, то він, цей шальман, від мене не за-лишить не тільки останній калсон, а навіть остання пе-чинка! Вони вже таки да гра-ли в карт на мій чобіт, а ме-ні, натовісці, дали ось ці старі калози!

І він показав мені свої босі ноги і старі, драні калози: — Ай-вей, це ж не люди, а щось просто таки надприрод-

не! І мені це треба було? Ме-ні потрібний був цей самий Біробіджан? Ах, як я поми-лився!

Він знову вхопив себе за го-лову обома руками і став по-гойдуватися сюди й туди. Мені стало його жаль. Я сказав:

— Я вас дуже розумію і співчуваю вам, але допомогти нічим не можу. Майте на ува-зі, що це ще не все. Вам як сіоністів, доведеться багато перетерпіти за свою віру і за святкування суботи, якщо ви станете пильно додержуватись свого закону. А цього в та-борах не терплять... За мину-лий час, перебутий мною в

ув'язненні, я мав змогу спо-стерігати непримиренну во-рожнечу між жидами і юде-ями... Ця ворожнеча може торкнутись і вас.

— Чекайте, чекайте, — ур-вав він, хапаючи мене за ру-ку, — як це ви розрізняєте жидів від євреїв?

— Жиди — це віруючі лю-ди, а євреї — атеїсти, боль-шевики, — відповів я йому коротко.

— Дуже оригінально ви ска-зали! Дуже правильно! Але за віщо ж вони можуть нена-видіти мене, якщо я не роблю їм зла? — здивовано спитав сіоніст.

— Вони ненавидять вас за те, що ви, сіоністи, хочете ва-шу історію потягти назад до часів Єзари і Новоходоносо-ра і разом із нею закаманити в тисячолітні і марних спо-віданнях Мессії, — продовжу-вав я пояснити йому. — А ви, клянете їх за те, що вони від-ступили від своєї релігії, ста-

ли безбожниками й інтерна-ціоналістами і вже почали „розпливатися“ в советському суспільстві. Якщо все людство стане колись советським, тоді прийде капут не тільки жи-дівству, але й єврейству. Так думайте ваші однодумці жи-ди... і ваші противники євреї. І коли один відсоток єврей-ської крові розчиниться в 99 відсотках крові решти людства, тоді з цієї атеїстич-ної комбінації з'явиться віч-но-живуча людина, біля ніг я-кої сямтяться безсмертні е-лектрони, а над головою — зоряні безодні всесвіту...

— Ах, перестаньте сказати! — спалахнув мій співрозмо-вець, уриваючи мою іронію, — я нічого цього не хочу знати... Я не хочу ні „зачина-тись“, ні „розчинятись“, ні сям-тяти, ні трепетати!.. Здоров'я у мене слабе, психологія й нерви мені потріскали, а цей блатний шальман доведе ме-не до останньої точки „тре-

петання". І він знову, майже плачучи, заскиглив:

— Ах, як же я, дурень, по-милува!

КАВКАЗЬКІ АНАХОРЕТИ.

Архітект-малар Єлисеєв у-чився в Москві й Римі, мав подвійну вищу освіту, чудово грав на скрипці, знав три єв-ропейські мови, до больше-вицького перевороту ставився негативно, хоч і примушений був працювати на повенно-му будівництві в Наркомвоєн-морі.

1925 року з якихось причин його покинула дружина і він, розчарувавшись „поточним“ життям, удався до богошукан-ня. Після невдахів, але на-стиглих шукань, він дійшов висновку, що Бог-найпевніше розкритий християнською ре-лігією, а ця релігія — вчен-ням і життям перших хри-стіян до Костянтинівського

періоду.

Пересвідчившись у цьому, Єлисеєв вирішив покінчити своє світське життя і шукати притулку в якихось пустель-них місцях, далі від людей, сучасного „православ'я“ і большевицької влади.

Після певного вагання він, нарешті, замкнув свою бага-ту квартиру з дорогими кар-тинами, килимами, старовин-ними меблями, закордонним росям, цінними колекціями старовинного маларства і мо-нет, ключа кинув у Москва-ріку, сів на Сочинський потяг і опинився на Кавказі.

Тут, в Абхазьких горах, по-близу Цебельди, Єлисеєв знай-шов старезного пустельника, приєднався до нього, як по-слушник, збудував собі невелику келіюку і став жити в молитві, праці й самотині, керуючись вказівками й навча-нням старого.

Перші часи йому було ду-же тяжко. Літом доводилося

фізично працювати на огоро-ді, вирощувати овочі й корін-неплоди, восени —забагато кі-лометрів збирати в горах ди-корослі яблука, груші, кашта-ни, горіхи, сушити й заготов-ляти їх на зиму. А взимку, ко-ли глибокий сніг засипав гір-ські стежки й дороги, і з зовнішнім світом на кілька мі-сяців уривався всякий зв'язок, він приходив до свого старо-го, що жив на віддалі двох кілометрів і скаржився на нудьгу та тугу. За Московю, що опановували його... Але на другий рік він відчув себе краще, фізична праця вже не пригнічувала його, як раніш, а втішала й заспокоювала, а збирання лісових овочів і пло-дів стало здаватися йому по-етичною розвагою. Взимку він також знайшов собі працю: виробляв із дерева ложки, а в міжчасі між працю писав спогади і теологічні трактати.

(Даліше буде).

Юсип Гіряк

Велике українське свято у Карнегі Голл

Хто був 29 травня у Нью-Йорку на імпрезі „Гомін України“ — ніколи не забуде того великого свята, яке пережили українці на вільній землі Вашингтона.

Величаво театральна зала, у центрі Нью-Йорку вщерть заповнена кількатисячним глядачем завмерла, коли відчинилась завеса і на кону побачила усім нам дорожу картину — нашої історії! В'їзд Богдана Хмельницького у Київ. Хвиля миг-небудь із нас присутніх на цьому великому святі — театрального видовища не пережити ще раз трагедії незбутнього українському серцю великого гетьмана Івана Мазепи? Століттями виривають із нашої пам'яті образ цієї людини. А ось він перед нами живий, складає присягу вірності нашим сьогоднішнім мріям і таким неосяжним ідеалам. У кого із присутніх 29 травня у Карнегі Голл, не пролилися слези — зворушення від молитви-туги за рідним краєм, із безсмертного „Запорожця за Дунаєм“?

І ось чудо! Перед нами на кону ті образи із нашого героїчного минулого відображують — за кількома тільки ім'ями — не так звані фахові сили, — а молоді ентузіастичні аматори театральної гри.

Яка любов і трепет брешуть із їх грудей і очей! Як це велике свято вони переживають і примушують нас, кількатисячну масу глядачів, пережити його разом з ними! Оце є справжній театральний секрет. Чуєте артисти театрів? Ось там у Карнегі Голл, оці ентузіастичні виступи цей секрет, як невольному жар-птиці!

І це не важко, що наше фахове, театральне око могло зауважити неспільний крок, чи жест того чи іншого виконавця. Та це ж люди інших професій і призвань. Але яка у них безпосередність, простота привабливості, що є такою рідкою прикметою у фахівців театру! Чи балетні групи наших оперних театрів можуть похвалитися стройністю і чіткістю танку, яку ми бачили у виконавці американців українського походження у цій прекрасній виставі. Чи хори наших оперних театрів блистять такою привабливістю молодечих і чистих голосів, які ми почули із грудей комбатанської молоді, якої фактично не спів? З якою глибиною і любов'ю до джерельності опрацьований стиль історичного костюму! З яким знанням і майстерністю „скомпонувано, підібрано, оброблено і виконано наші пісні! Тут не можемо не схилити своєї голови перед синьйором нашої музики п. М. Гайворонським і його учнем п. Марусевичем.

На рідних землях, особливо на Великій Україні, багато ми бачили самодільних вистав. Вони мали до свого розпорядження великі матеріальні бази, ними керували визначні мистці театру, але їхня „капзющина“ і пропагандистський показність не захоплювали глядача. Тут, сидячи у залі, ми

новоприбулі з Європи, злилися з масою американських громадян і наші серця переповнилися гордістю.

Не наше завдання давати у цих стрічках критичний аналіз, це напевне зроблять критики. Ми хочемо тільки висловити свою подяку і захоплення ініціаторам, керівникам і виконавцям за цю естетично-мистецьку насолоду, яку ми пережили на цьому фестивалі. Це був один із тих моментів, які трапляються дуже рідко у житті людини. Перший подібний момент був пережитий автором цих стрічок під час вистави: „Гайдамаків“, Шевченка-Курбаса у 1921 році в Оперному Київському театрі. Ця вистава була виконана у столиці України найкращими артистами, композиторами і великим режисером Л. Курбасом. Це було епохальне свято великих майстрів українського мистецтва. Коли у тому святі нас потрясло геніальне слово Шевченка і мистецтво театру, то у 1949 р. у цій американській митрополії світу нас зворушила самодільна народна творчість. І тому вона такої ваги для нас, що це був твір не майстрів сцени, а ентузіастичної молоді, яка отримувала святом зложила свою шану нашій славній минувшині.

Після вистави підійшов я до старенького земляка, який вже біля 40 років живе тут в Америці. Вітаючись, він зі слезами на очах сказав: „Ми американці пережили сьогодні найбільше мистецьке свято, яке досі доводилося бачити“.

Ми новоприбулі теж очаровані тим успіхом старих діючців.

Слава і честь Вам, молоді ентузіастичні української культури на вільній американській землі!

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В КАНАДІ

(Довідайтеся з стор. 2-го)

дата проти Глинки. Куди краще було б, якби ліберальна партія виставила була свого українського кандидата в іншій окрузі, де український елемент теж чисельно сильний і міг би запевнити йому перемогу. Таких округів багато, чого доказом можуть бути вибори у провінційних союзах, у яких українці мають 11 послів: 5 у Манітобі, 4 в Альберті і 2 в Саскачевані.

Та проти кандидатури Глинки йдуть не тільки ліберали, але й інші сили. Ось комуністичне „Українське Життя“ (Торонто) не просто на триго і в алярмовій передовій статті п. з. „Повалити фашиста Глинку!“ закликає своїх прихильників не допустити до його вибору за всяку ціну. В тій статті наші комуністи пишуть виразно, що коли прогресивна (чи пак комуністична) партія не виставить в окрузі Вегревил свого кандидата, то її члени і прихильники мають працювати так, щоб ударемити поновний вибір Глинки. Очевидно власного кандидата комуністи там не ставлять, тому ясно, кого вони

НАШІ МИСТЦІ У НОВОМУ СВІТІ

(Розмова з Сергієм Литвиненком)

Недавно була в „Свободі“ довша згадка Вол. Дорошенка про нашого відомого скульптора Сергія Литвиненка, з нагоди 25-ліття його мистецької і педагогічної праці. Довідавшись, що наш мистець уже приїхав у вільну країну Вашингтона і замешкав у Нью-Йорку, я відвідав його на новосіллі, щоб згадати минуле і поговорити про плани на майбутнє.

Пам'ятник на могилі Івана Франка у Львові, збудований 1933 р. скульптором Сергієм Литвиненком.

Застаю Сергія Литвиненка за працею.

— Бачу, що Ви не тільки мешкання наїшли, але й глину роздобули і вже працюєте, маєстро, — кажу, вітаючись.

— Це по-правді не працюю — каже Литвиненко, усміхаючись, — але приготував до роботи, тобто поки що приготував матеріали, сирівці, щоб перевести керамічні дослід глини, глянзур і фарб.

— Чи сподієтеся знайти тут можливість продовжати свою мистецьку працю?

— Думаю, що так. Автім, я тут щойно кілька тижнів і ще не було змоги зорієнтуватися як слід у новому світі. Але я є доброї думки. Різьби, як і малярські твори, всюди знаходять своїх любителів. Також на керамічні виробі, зокрема на українську мистецьку кераміку попит буває всюди. Можливо буде він і в Америці.

Мятники героям, борцям за свободу, наприклад, у Раві Руській, в Яворові, то чи не могли б вони стати й тут, в Америці, в місцях більшого скупчення українців.

— Мені особисто жаль, що війна не дозволила виконати мого проекту пам'ятника князеві Володимирові Великому, що мав стати на площі св. Юра у Львові, чи проекту іконостаю для монастиря о.о.

Василіян у Жовкві.

— Справді, скільки то здобутків українського духа на рідній землі і його нових творчих задумів звела внівець воєнна заверуха і її злочасні наслідки. Тепер українці розсіяні по всьому світу і всюди

ній хоч не своїй землі може тепер свобідно виявитися український творчий дух.

— А згодом може пошастить нам зорганізувати тут — продовжує проф. Литвиненко —

Робітня проф. скульптора Сергія Литвиненка. (Німеччина, табір ДПІ, Карлсфельд.)

треба нам творити нові національні цінності, щоб єднати українські душі, будити надію, скріпляти віру. Це ж в першу чергу завдання українських мистців.

— Я свідомий того — каже Литвиненко — що українські мистці-малярі, різьбари, поети, письменники, музиканти, актори мусітимуть часто, бо-дай на початках, працювати і не в своїй професії, і не одному з них доведеться важко здобувати свій „хліб насущний“, але, одночасно, я певний того, що українські мистці за всяких умов будуть старатися збагачувати українську національну гідність, як четвертої по числу й силі мовної групи в Канаді.

ОСТАП НІЖАНКОВСЬКИЙ

(В 30-ліття його трагічної смерті).

Дня 31 травня 1949 року минає тридцять літ, як по уступленні Галицької Армії перед переважаючою армією Галера, згинув, розстріляний поляками, Великий Громадянин стрийської землі, бл. п. о. Остап Ніжанковський.

Була це на тодішні часи на галицькому ґрунті така небуденна постать, що годі цей сумний ювілей поминути мовчанкою і не пригадати Світлу Постать Покійника, старим громадянам на згадку, а молодому поколінню на взір людини — справжнього патріота.

Покойник належав до групи працівників д-ра Євгена Олесницького, д-ра Антона Гарасимовича та д-ра Єроніма Калитовського, які орали в літах 1895-1918 стрийську народну ниву. Був парохом села Заводова з дочерними церквами в Голобутові та Нежухові. Часто гостив у себе пок. Івана Франка, який приїжджав до Голобутова „на рибу“ до своїх товаришів, Рогульського (батька полковника У. С. С.) та Корінця. Був основником „Молочарського Союзу в Стрию“ (пізнішого „Маслосоюзу“), спілки збуту худоби, Задаткової Каси, та багато культурних та освітніх товариств в Стрию.

В 1911 р. улаштував пропагандистну хліборобську виставу в Стрию і тоді гостив у себе Миколу Лівницького, „батька української Артілі“. В часі побуту на Великій Україні, автор згадки бачив портрет о. Ніжанковського в салоні „Батька артілі“. Брав участь в делегації на похороні славного композитора М. Лисенка в Києві і був головою комітету величавих похоронів д-ра Євгена Олесницького, якого тіло спроваджено з Відня. Коли д-р Антін Гарасимів вів в Стрийши працю політично-організаційну, то о. Ніжанковський провадив як голова „Сільсько-го Господаря“ — економічну. Був довгі літа віцемаршалком повітової ради в Стрию, але відмовлявся кандидувати до

союму чи парламенту. Попри всесторонню громадську працю находив вільні хвилини ще й для музики. Спадщина по нім як композиторові не дуже велика, але цінна. Його „Гуляли-гуляли“, „Піскар“ та „З окрушин“ не сходять і досі з репертуару наших хорів.

Мало кому відомо, що поб. бл. п. пок. Дмитра Вітовського належав він до тих, що висвободили з тюрми Мирослава Січинського. Займався „фінансовою“ сторінкою цієї акції.

Покойний любив українське Січове Стрілецтво, а головне приятелював з молодшим від себе тоді композитором Михайлом Гайворонським, основником оркестри Українських Січових Стрілців. Коли в 1917 році улаштував Ніжанковський в лісі „Березина“ під Голобутовим коло Стрия поминки по похованих там героях, то тоді запросив до цього свята хор та оркестру У. С. С. По відправі гостила хата Ніжанковського в останнє понад сто осіб, а господар дому задиригував собі тоді хором У. С. С. „Гуляли-гуляли“, не передчуваючи, що так трагічно скінчиться. Покойника поховали в гробівці бл. п. д-ра Євгена Олесницького, де і досі гостює, бо поляки не дозволили на перенесення тлінних останків до власного гробу.

„Не повезло“ і синам Покойника. Степан помер в 1926 році по повероті з Італії, куди їздив як член Цезузу. Та коли тіло Степана везли автом з Львова, то стався дивний інцидент. В Стрию, коли авто переежджало з домовиною коло місця, де розстріляли Батька Остапа, авто „сіло“ на всі чотири колеса. Стрий довго не міг забути цього інциденту! Другий син, знаний композитор Нестор Ніжанківський, помер в 1940 р. передчасно на еміграції і похований в Лодзі. На гробній плиті написали то-варіші-скитальці: „Україно! Україно! Он де Твої Діти!“ Наймолодший инж. Богдан Ніжанковський помер також в молодому віці на скитальщині в Німеччині, в таборі в Регенсбургу і там похований.

Ще додаю, що важке для історії, а саме те, що пок. о. Ніжанковський в дні 3 вересня 1914 передполуднем записав в Стрию на площі коло 33 „ляндвер“-регіменту Українських Січових Стрілців.

Цих кілька слів пересилаю з далекої чужини на 30-ліття героїської смерті на могилу бл. п. о. Ніжанковському Остапові, який при розстрілі перед самою сальвою ще в спів вимовити: „Ще не вмерла Україна!“

Андрій Кіричак, Абердїй, Мерленд.

СЛОВО

До Братів і Сестер за океаном.

Ще не так то давно в огні палаючої України наш нарід, діди, бабусі, батьки та матері з маленькими діточками в останнє цілували пороги своїх хат і Рідну Землю та й беручи грудку тої святої Землі у торбину як найдорожчий скарб-талісман і пускалися в далеку, чужу сторону, покидаючи Батьківщину. А між ними, як на диво, шкандибали на скитальщину й недовбитки недавнього славного минулого Українські Інаваліди. Ряди їх поповнялися та й ще поповняються жертвами другої світової війни та нових визвольних змагань.

Так вже четвертий рік тиняються жертви війни, українські інаваліди, вдови та сироти по упавших борцях, тиняються без притулку, у нелюдських умовах життя на скитальщині. Українська еміграційна громада допомагала цим жертвам воєнним чим могла і як могла, але тепер її ряди зовсім прорідилися, працюючі люди виїжджають на роботу за море, а ми українські інаваліди остаємося тут! без захисту, без матеріальних засобів до життя, у чужій, не привітній країні між голыми скелями льодових Альп. І маємо непевного завтра давити нашу душу та грозить цілковито тут загинути або бути насильно вивезеним. Щемить серце, питаючись німого округлення: невже ж не вільно буде на вольній нашій Україні зложити тіло недовбитка? Душа ж бо наша там що динить, вона й остане там на віки!

Ще одна надія остала в нас як ясний промінь у темі не-проглядній, а це надія наша на Вас.

На Вас. Ви одиниці, що можете нас урятувати і ми віримо, що врятуєте. Не остаємо тягарем ані для Вас ані для українського загалу, бо чесною працею будемо заробляти на прожиток. Віримо, що фонди на таку благородну ціль ще знайдуться, а вам буде честь і слава та золотими літерами запишуть в історію української буващини всім людям доброї волі, що починаються до цілого діла.

Рік-річно святкує українська громада, яка б вона й не була і де б вона й не знаходилася, пам'ять поляглих героїв, борців за волю України, то чейже не відсунуть у тіні забуття нас, живих-пам'ятників недавнього славного минулого, пам'ятників, що творять нерозривну цілість між Вами і тими, що вже відійшли від нас.

За Головну Управу Централі Д-р А. Вусик
Голова Управи.
Инж. М. Ковальський
Секретар.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“

ПОШИРЮЙТЕ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!

СКАЖІТЬ СВИТОВІ ЯК, ЗА ЩО І ПРОТИ КОГО БОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!

Замовте негайно для себе і для своїх знайомих ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ

Української Повстанчої Армії

„UKRAINIAN RESISTANCE“

The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times

ТІЛЬКИ ЩО ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМПІТЕТОМ АМЕРИКИ.

Ціна книжки \$3.00.

Замовлення разом з належністю посилайте до: „СВОБОДА“

81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ВИПРОДАЖ ПОВІСТОК

1. Вільний Чоловік і інші оповідання, С. Костів 40 ц.
2. Збірник повісток 10 ц.
3. Людоїди — С. Костів 25 ц.
4. Росія й Україна — Михайленко 15 ц.
5. Оповідання Кулиша 15 ц.
6. Спалений Довг — Лепкий 20 ц.
7. Починаю — Лепкий 15 ц.
8. Навернений Грішник 20 ц.

Разом за ціну \$1.00

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

О. ГЕЦ

ШКІЦІ З БРАЗИЛІЇ

(ILHA DAS FLORES — ОСТРІВ КВІТІВ)

8) (Продовження)

В сучасний момент на території Бразилії діє три українських організації: Хліборобсько-Освітній Союз, Український Допомоговий Комітет, Товариство Прихильників Української Культури. Виходить три українські тижневики: „Праця“ (в Прудентополісі), „Хлібороб“ в Куритібі та „Наша Думка“ в Сан-Павлу.

Хоч українців у Бразилії нараховується коло 100 тисяч, вони не представляють собою великої потуги, порівняно до інших національних груп. Переважна їх частина зайнята в хліборобстві і заселює інтеріори. Проте є також деякий відсоток, що вибівся на поверхню не лише торговельного і промислового, а також і інтелектуального та політичного життя. Понад сорок осіб українського походження скінчили Паранський університет. Є також в Куритібі два послі українського походження до Паранського парламенту.

Українська громада в Бразилії є досить добре організована і тішиться доброю оцінкою в урядових колах. Це останнє наші люди цілком слушно вважають найбільшим досягненням і найкращою винагородою за свою працю, а тому дуже пишно вистерігаються кожного хвиного компромісного кроку, котрий міг би кинути тін на репутацію цілої громади.

В маленькому містечку в Парані перед кількома місяцями відбулася інавгурація нової радіостанції, вибудованої за ініціативою пароха місцевої греко-католицької церкви о. К. Прийми. Акціонерами цієї справи є не тільки українці, але також і бразилійці. Маючи великий запас українських плит, станція щоденно тишить своїх слухачів творами найвидатніших українських композиторів.

В Куритібі імпрези українського хору і танцюного гуртка все є невідомою частиною концертних програм на різних національних бразилійських святах і проходять з великими успіхами.

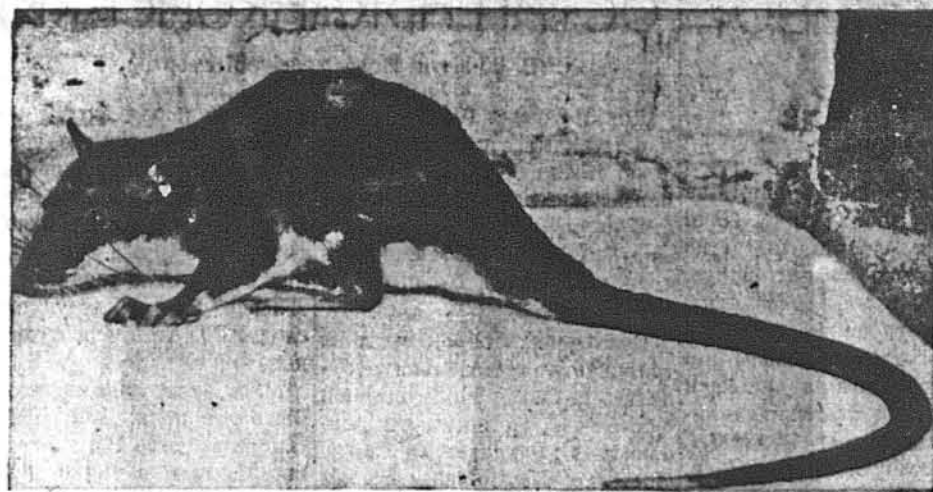
Мораль і звичай.

Під оглядом моральним та звичаєвим Бразилія знаходиться під впливом законів тої гарної і строгої епохи, котра в інших країнах відійшла вже в царину минулого. До збереження цих законів у звичайній мірі спричиняється загальне наставлення урядових чинників, що застерігають собі право рішуче втручатися в родинні і особисті справи громадян, коли нехтується моральні і родинні обов'язки.

Наприклад, дівчина має право поліційним порядком домагатися шлюбу з хлопцем, що увів її в неславу, котрого, в разі категоричної відмови, карають ув'язненням.

Дітей, навіть не злочинців, а тільки таких, котрі попросту вилонюються спід дисципліни і батьківського авторитету, на скаргу і бажання батьків забирають до спеціальних правничих закладів, звідки вони виходять лише після поправки і набуття певного фаху. Одночасно і батьків за невиконання обов'язків і погане ставлення супроти дітей, позбавляють батьківських прав, і дітей від них забирають. Робиться це дуже просто, без складних судових доходжень і зволікань.

В деяких містах для молоді існує поліційна година, і заохочена пара, зловлена на ліричній підпирани мурів у заборонений час, поліційним ав-

ЧИ НЕ ЗАДОВГНИ ХВІСТ?—Це звіря це порода опосума. Зловлено його на овочевій плантації в Коста-Ріко. Це надзвичайна рідкість його побачити в неволі. Одинокий зоологічний город в Бронксі має це звіря на показ. Доглядач каже, що в неволі цей довгий хвіст цілком злишній і тільки завдає власникові багато клопоту.

С. Курілів.

ЗЕМНИЙ РАЙ

Кажуть, що часи Адамового раю вже минули... І ще кажуть, що тепер погано жити на світі, що тісно, ненависно, люди не ті, що колись були, а ніби то інші, гірші погані і таке інше.

Подумати — то часи земного раю зовсім не минули і у всякому разі постійно пригадують людям про пошану до певних традицій та обов'язків і стримує впливи розкладових чинників, так небезпечних у південному підсонні... Дія дівчат і жіноцтва існує цілий ряд недружованих приписів і норм, які шануються нарівні з державними законами.

Шануюча себе жінка йде вулицею, замкнена і зосереджена, не кидаючи поглядами по сторонах. Вона не сміє заговорити до незнайомого чоловіка, навіть у такому разі, коли річ йде про адресу лікарів чи поліційної станції. Жінка не сміє говорити голосно, а засміється до чоловіка, вважається верхом непристойності. Недопустимим є запросити чоловіка до хати, навіть на короткий час, коли жінка є сама дома. Якесь не-обережність, часом навіть невинна, котра дає привід до пльоток, і може кинути тін на репутацію жінки, осуджується дуже остро. Тому для уникнення непорозуміння на різних завазах, навіть в тісному колі друзів і кривих, жінки сідають окремих гуртків, навіть часом в іншому покої. Вбивство за подружню зраду, коли така є доказана — не карається.

Розвід в Бразилії є справою вийнятою тяжкою, але на-томість, коли є випадки зради чи нехтування обов'язків, дуже легко досягається сепарація поліційним порядком, причому справи маєткові розв'язуються в цілковиту користь покривдженої сторони.

Але при тому всьому існує тут один дивний звичай, котрий неофіційно дозволяє на цілковиту ігнорацию всіх приписів і законів протягом одного тижня в році в тиждень карнавалу. Карнавал — тиждень м'ясиць перед Великим Постом — є найлюбленішим святом бразилійського населення і все проходить вийнято бучно і весело. Установи і підприємства не працюють. Вечорами вулиці міст і містечок переповнені замаскованими і перебраними людь-

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

лютим ворогом працюючого люду...

Рівно ж деякі часописці, що галасують про пекло та голод в Соведах, уважають за — так би сказати — непоправних шкідників советської влади.

Приміром, пишуть такі неправдиві вістки, що в Советським Союзі голод!.. Як таке можливе, щоб в раю та голод був!

„Злостная пропагандішка“ — от що. Та ж виразно, чорне на сірому пише і наказує советська влада, щоб народ збирав гнилички, сливочки, дерен, свербивус, кінські каштани, кропиву, жолудь. Щоб нічого, мовляв, не марнувалось.

А що ви думаєте, що влада з цих „продуктів“ самогон гонити буде? Власне що ні, це буде достотіт райська пожива, вегетаріанська, так би мовити.

Міг праотець Адам з Евою жити в раю, яблуками і жити, — можуть советські громадяни жити і жити свербивусом, гниличками, каштанами, та кропивою.

Адам — кажеться — не знав, що в кропиві за смак, а советські громадяни наїдаються цих марципанів, смакують, аж очі вилазять.

Врешті зо збіжжям багато клопоту: управляй землею, сій, поли, коси, звози, молоти, вези до млина і аж тоді вже можна щось спекти, як ніхто не бачить.

А тут: посадив дубчака, тай гадки не маєш, — закопав каштана, тай свищеш, він самий рости і родити буде.

Пропарцаєш трошки земельки, вложив в ямку свербивуса і — дійся воля Сталінова, можеш насісно в комуни ман-

жати... І не боїшся, що твою працю град виб'є, сонце спалить, що змерзне, заморозить. Не ореш, не сієш, не волочиш, тільки сидиш з заложеними руками тай интернаціонал мугикаєш...

Колись давно хвалився Гаврило Прокопенко перед жінкою:

— Ех, жінко, наша пшенничка в сіножатах, дякуват Богів, як лава!

А тепер: — Товаришко Фьондровно, наша кропива на городі вже в коліно пішла, а свербивус на горбку так зацвів, як за царських часів мак!

А там знову Грицько Ударник, добавучи пальцем в носі, зазирає на дуба, радісно зітхаючи:

— Дякуват нашому садівництву і ясному сонічку Сталінові, буде урожай цього року... Дуб всіяний жолуддям.

А Семен Стаханович моргає нишком на сосну:

— Ех... ти зелено-вродливая... Коли б так тебе перемолоти на трачовиння... (Тут раптом вкисився за язика і бязко оглянувся).

Отже кругом земний рай. Куди не глянеш, всюди плянтації кропивни, кінських каштанів, свербивусу, жолуддів.

І через літ п'ять, перевико-

наних через три, зникнуть на криття тіла. Зникнуть сорочки, убрання, чоботи, капелюхи, а запанує широкостий товариш Лопух, на дерев'яному лику...

І буде як в раю.

А колись як Максим Комунарченко поїде з буржуазної, ненависної Америки до Советів у відвідини, немало здивується гостинності своїх земляків. Комунарченка посадять на китайський спосіб на голій землі (столів не буде) в руку дадуть молоток, а перед ним поставлять миску кінських каштанів.

— Ідж... іджде...

Комунарченко гонне молотком каштана, а каштан з-під молотка вріже Комунарченка в носа, аж червоний интернаціонал потече...

Потім подадуть жолудь, а так свербивус, а на кінець трачовиння з липи. Як відержить його шунок, він втече назад в буржуазну Америку, а захопившись советським раєм, буде управляти на своїй фармі бузину, німищо і чеме-рицю, щоб було чим годувати тутешніх комунистів...

ПОДЯКА

Отримавши складову циту подяку Mr. & Mrs. Charles Francis Stek, 6 Columbus Park, Perth Amboy, N. J., за спрощення нас зі сплати до ЗДА, як також за поміч підчас нашого побуту в Німеччині й циту гостини по нашому приїзді до ЗДА. Рішож дякуємо п. С. К. Калі, нотарієні з 433 State St., Perth Amboy, за поміч у виробленні відповідних паперів. (пл. огол.)

Павло Грабович, інж. хем. Ярослав Грабович, д-р депп.

ПОШУКУВАННЯ

ФУКС ІВАН, МИХАЙЛО

І ГРИНЬКО

пошукують своїх братів

ДАНИЛА, ВАСИЛЯ

І ОТЕПАНА,

ІК СИНІВ І ДОЧОК

зо села Порохова, повіт Бучач,

котрі мабуть перебувають в та-

борах. Голоситися на адресу:

JOHN FUKS,

R. F. D. 1, Box 83a, Utica, N. Y.

ВАКАЦІЇ

ХТО ХОЧЕ виїхати на літні вакації, мало відповідні місця до виїзду, виїхати на ціле літо, як також приїхати на свої харчі і став до купання. Голоситися до:

Mr. & Mrs. W. TURSKI,

BOX 84, CHESTERFIELD,

OAKDALE, CONN.

Phone: New London 2-4604

ВСТАВІТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИ СТАВІТЕ СПІВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ.

КОСИ

Коса австрійська до клепації з найліпшої сталі, ціна з пересилкою \$5.00. Серп з зубами або до клепації \$1.50. Бабиця \$1.95. Молоток \$1.95. Перстень до коси подвійний \$2.00.

Замовлення посилайте до:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th St., New York 3, N. Y.

НАЙВІЛЬШИЙ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

М. Л. ПОДВЕЗЬКА

Займає 792 сторін друку—50,000 слів та виразів

ЦІНА \$4.75—з пересилкою \$5.00.

„Конституція Америки і Як стати Громадянином“ дає до кожного Словника в додатку. Пишіть до:

S. U. R. A.

11 E. 7th Street, New York 3, N. Y.

FLORIDA

По сезоні барато людей приїждять сюди купувати ДОМИ, ФАРМИ, БІЗНЕСА. Як тільки ціна \$5,000 до \$300,000.

Не забудьте перше зайти до свого брокера.

ІВАН ВОРОНА

Reg. Real Estate Broker

7595 North Miami Avenue

MIAMI 38, FLORIDA

Phone 7-6433

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

COR. WARREN STREET

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУЛЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

займається погребом по \$150

ціна так низька як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

ТАРЗАН, ч. 2106. Лють примітивної матери.

Коли Каля прийшла на місце, де Тарзан найшов її дитину, її бистрий нюх підхопив запах ненависної речі-людини.

Вона злучила „людину-річ“ з своєю втратою і примітивна мати почала пошукування.

Тарзан, вийшовши з дому Блейка, почав пошукування малпачого роду загубленої дитини.

Однак Каля, побачивши свою дитину на руках „людини-речі“, попала в страшну лють.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похороном

в БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ

Йорку і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568